

УДК 657.471:338.242

JEL classification: M11, M31, M41

Василь ДЕРІЙ

доктор економічних наук,
професор,
кафедра обліку і оподаткування,
Тернопільський національний економічний
університет, Україна
E-mail: vasylderij@gmail.com
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-3600-4121>

Ірина ЛУКАНОВСЬКА

Кандидат економічних наук, доцент,
кафедра обліку і оподаткування,
Тернопільський національний економічний
університет, Україна
Email: LukanovskaI@gmail.com
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-5591-6487>
RESEARCHER ID:
<https://publons.com/researcher/2114887/iryna-lukanovska/>

© Василь Дерій, Ірина Лукановська, 2020

Отримано: 05.02.2020 р.
Прорецензовано: 16.02.2020 р.
Рекомендовано до друку: 26.02.2020 р.
Опубліковано: 28.02.2020 р.

Ця стаття розповсюджується на умовах ліцензії Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0, яка дозволяє необмежене повторне використання, розповсюдження та відтворення на будь-якому носії, за умови правильного цитування оригінальної роботи.

Василь Дерій (Україна)
Ірина Лукановська (Україна)

ОБЛІК ВИТРАТ У СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ ЛОГІСТИЧНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА

АНОТАЦІЯ

Вступ. Нині, коли дуже швидкими темпами розвиваються інформаційні технології, стратегічного значення надається питанню розвитку системи управління логістичної діяльності підприємств, яка має безпосередній вплив на їх витрати та підвищення рівня конкурентоздатності на ринку. Належний облік витрат у такій системі дає змогу керівнику підприємства, менеджерам логістичних систем (центрів) одержувати достовірну інформацію вчасно та у повному обсязі, що забезпечує ухвалення збалансованих управлінських рішень і рух підприємства у напрямку, який відповідає меті та основним його завданням.

Мета. Метою статті є критичний аналіз публікацій з обліку витрат в системі управління логістичною діяльністю підприємства і вироблення власної позиції та пропозицій автора щодо вирішення цих проблем.

Метод (методологія). Під час дослідження використані такі методи дослідження: оволодіння змістом і основними положеннями нормативно-правових актів, статистичних матеріалів та наукових публікацій щодо обліку витрат і управління логістичною діяльністю підприємства, індукції та дедукції, групування й узагальнення економічних показників, аналізу і синтезу, документування фактів господарського життя, оцінки вартості майна підприємства, рахунків бухгалтерського обліку, звітності суб'єктів господарювання та їх сегментів тощо.

Результати. Окреслено проблеми обліку витрат у системі управління логістичною діяльністю підприємства. Встановлено суть термінів «логістична діяльність» і «управління логістичною діяльністю підприємства». Визначено суть поняття і місце логістичних витрат у витратах підприємства. Відображено стан та пропозиції щодо ведення синтетичного й аналітичного обліку логістичних витрат в системі рахунків. З'ясовано якими можуть бути центри відповідальності логістичних витрат у підприємстві. Визначено дискусійні питання з обліку логістичних витрат, зокрема: доцільності ведення обліку логістичних витрат усіма підприємствами; кількісних та якісних критеріїв визначення такої доцільності; первинних документів, облікових реєстрів для обліку і розподілу витрат на логістичні й інші витрати підприємства; часового параметру, суб'єктів та методики ведення обліку логістичних витрат; обсягу, форм і термінів подання звітності про логістичні витрати.

Дерій В., Лукановська І. Облік витрат у системі управління логістичною діяльністю підприємства. *Економічний аналіз*. 2020. Том 30. № 1. Частина 2. С. 24-30.

DOI: <https://doi.org/10.35774/econa2020.01.02.024>

Ключові слова: витрати; логістичні витрати; бухгалтерський облік; підприємство; система управління; логістична діяльність.

UDC 657.471:338.242

JEL classification: M11, M31, M41

Vasyl DERII

Doctor of Sciences (Economics),
Professor,
Department of Accounting and Taxation,
Ternopil National Economic University, Ukraine
E-mail: vasylderij@gmail.com
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-3600-4121>

Iryna LUKANOVSKA

PhD in Economics,
Associate Professor,
Department of Accounting and Taxation,
Ternopil National Economic University, Ukraine
Email: Lukanovskair@gmail.com
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-5591-6487>
RESEARCHER ID:
<https://publons.com/researcher/2114887/iryna-lukanovska/>

© Vasyl Derii, Iryna Lukanovska, 2020

Received: 05.02.2020
Revised: 16.02.2020
Accepted: 26.02.2020
Online publication date: 28.02.2020

This is an Open Access article, distributed under the terms of the Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 license, which permits unrestricted re-use, distribution, and reproduction in any medium, provided the original work is properly cited.

Vasyl Derii (Ukraine)
Iryna Lukanovska (Ukraine)

ACCOUNTING OF COSTS IN THE MANAGEMENT SYSTEM OF ENTERPRISE LOGISTIC ACTIVITIES

ABSTRACT

Introduction. Nowadays, when information technologies are developing very fast, the issue of development of the logistics management system of enterprises, which directly affects their costs and increase the level of competitiveness in the market, is of strategic importance. Proper cost accounting in such a system allows the head of the enterprise, managers of logistics systems (centers) to obtain reliable information in a timely manner and in full, which ensures balanced management decisions and movement of the enterprise in a direction consistent with its purpose and main tasks.

Purpose. The purpose of the article is a critical analysis of publications on cost accounting in the management system of logistics activities of the enterprise and the development of its own position and proposals of the author to solve these problems.

Method (methodology). The following research methods were used during the research: mastering the content and main provisions of regulations, statistical materials and scientific publications on cost accounting and logistics management of the enterprise, induction and deduction, grouping and generalization of economic indicators, analysis and synthesis, documentation of facts of economic life, assessment of the value of enterprise property, accounting accounts, reporting of business entities and their segments, etc.

Results. The problems of cost accounting in the management system of logistics activities of the enterprise are outlined. The essence of the terms "logistics activities" and "management of logistics activities of the enterprise" is established. The essence of the concept and the place of logistics costs in the costs of the enterprise are determined. The state and proposals for conducting synthetic and analytical accounting of logistics costs in the system of accounts are reflected. Find out what can be the centers of responsibility for logistics costs in the enterprise. Discussion issues on the accounting of logistics costs are identified, in particular: the feasibility of accounting for logistics costs by all enterprises; quantitative and qualitative criteria for determining such expediency; primary documents, accounting registers for accounting and distribution of costs for logistics and other costs of the enterprise; time parameter, subjects and methods of accounting for logistics costs; the volume, forms and deadlines for reporting on logistics costs.

Derii, V., & Lukanovska, I. (2020). Accounting of costs in the management system of enterprise logistic activities. *Economic analysis*, 30 (1, Part 2), 24-30.

DOI: <https://doi.org/10.35774/econa2020.01.02.024>

Keywords: cost; logistics cost; accounting; enterprise; management system; logistic activity.

Вступ

Логістична діяльність будь-якого підприємства спрямовується на оптимізацію матеріальних, фінансових та інформаційних потоків, які б, з одного боку, давали змогу своєчасно й якісно виконувати основні завдання економічної діяльності підприємства, а з іншого – сприяли б мінімізації витрат цього підприємства, яке значно посилює свої конкурентні переваги над іншими, подібними до нього на ринку, підприємствами.

Облік логістичної діяльності підприємства, на наш погляд, повинні здійснювати працівники бухгалтерії та / або фахівці з вищою логістичною освітою і відповідним практичним досвідом у сфері підприємницької логістики (як мінімум два роки).

В логістичній діяльності підприємства важливу роль відіграють певні сегменти управління, серед яких облік логістичних витрат. Облік логістичних витрат дає інформацію про об'єкт, місце виникнення та величину таких витрат, а також про розмір відхилення від планових або нормативних логістичних витрат. Йдеться про фінансовий і управлінський облік логістичних витрат, а також про податкові розрахунки, які прямо чи опосередковано стосуються цих витрат.

Проблемам обліку витрат у системі управління логістичною діяльністю підприємства приділили увагу у своїх дослідженнях Богач А. [1], Завитий О. [2], Завгородній А. [3], Задорожний З. [4], Клевець Я. [5], Крикавський Є. [6], Левкович А. [7; 8], Медвідь Л. [9], Мельникова К. [10], Рета М. [11], Смирнова Н. [12], Фоміна О. [13], Шипуліна В. [14] та інші. Згадані вище науковці зробили вагомий внесок у розвиток досліджуваних проблем, однак низка конкретних проблем обліку логістичних витрат залишається в Україні невирішеною. Ці проблеми окреслені в основному матеріалі нашого дослідження і зроблена спроба визначити шляхи розв'язання деяких з них.

Мета та завдання статті

Метою статті є критичний аналіз публікацій, присвячених проблемам обліку витрат у системі управління логістичною діяльністю підприємства і вироблення власної позиції та пропозицій автора щодо вирішення цих проблем. Основними завданнями статті є: окреслити проблеми обліку витрат у системі управління логістичною діяльністю підприємства; встановити суть термінів «логістична діяльність» і «управління логістичною діяльністю підприємства»; визначити суть поняття і місце логістичних витрат у витратах підприємства; відобразити стан та пропозиції різних авторів щодо ведення синтетичного й аналітичного обліку логістичних витрат в системі рахунків; з'ясувати якими можуть бути центри відповідальності логістичних витрат у підприємстві; визначити дискусійні питання з обліку логістичних витрат.

Виклад основного матеріалу дослідження

Окреслення проблем обліку витрат у системі управління логістичною діяльністю підприємства. В поле нашого дослідження увійшли такі проблеми: проблема суті та місця логістичних витрат у загальних витратах підприємства із врахуванням обсягу і специфіки його логістичної діяльності; проблема складу і класифікації логістичних витрат; проблема практичного застосування методів та використання систем управління логістичними витратами підприємства; оптимізація таких витрат для різних видів економічної діяльності й економічних процесів; проблема чіткого відокремлення логістичних витрат від інших (не логістичних) витрат підприємства (логістичні витрати, умовно логістичні витрати, інші (не логістичні) витрати підприємства); проблема розроблення українськими науковцями і практиками «Методичних рекомендацій з ведення обліку логістичних витрат в Україні»; проблема документального забезпечення належного виконання логістичних операцій, функціональних фаз, процесів, систем та автоматизованої звітності про них; проблема вироблення узгодженої системи рахунків балансового та позабалансового обліку різних порядків (1-4 порядків і т. д.); проблема вироблення моделей русел інформаційних потоків про логістичні витрати у фінансовому й управлінському обліку, звітності та податкових розрахунках; проблема облікової політики підприємства щодо логістичних витрат тощо. У даній статті висвітлено лише частину із перерахованих проблем. Автор має надію повернутись до нерозкритих тут проблем у майбутніх публікаціях.

Логістична діяльність підприємства й управління нею. Існує багато визначень вчених-економістів терміну «логістична діяльність». Ми, в основному, погоджуємось із трактуванням цього терміну Смирновою Н. В., яка визначає «логістичну діяльність організації як інтегровану сукупність логістичних елементів (функцій, процесів, процедур та операцій) в межах організації як відкритої системи для оптимізації процесів трансформації матеріальних потоків з метою досягнення максимального синергетичного ефекту» [12, с. 58].

У наведеному вище визначенні йдеться лише про матеріальні потоки, але чомусь не згадуються фінансові та інформаційні потоки. Дехто з дослідників міг би додати ще трудові, інтелектуальні, експортно-імпорتنі, інноваційні й інвестиційні потоки тощо. Щодо матеріальних потоків, то треба зробити деяке уточнення. Правильніше, все-таки, у наукових публікаціях вживати термін «матеріально-технічні потоки», адже крім потоків матеріальних цінностей (предметів праці), водночас, у підприємство йдуть

потоки необоротних матеріальних активів (засобів праці або технічних засобів).

Управління логістичною діяльністю підприємств можна, загалом, розглядати з позиції логістичного управління. На думку Крикавського Є.: «Логістичне управління – процес формування стратегії, планування, управління і контролю за переміщенням і складуванням сировини, матеріалів, виробничих запасів, готових виробів та формуванням інформації від пункту виникнення до пункту використання (споживання) з метою найефективнішого пристосування та задоволення потреб клієнта» [6, с. 207].

Отже, логістичне управління підприємством можна сприймати як управління логістичною діяльністю підприємства. У визначенні терміну «логістичне управління», зроблене Крикавським Є., на наш погляд, доцільно слово «управління» (перед словом «планування») замінити на слово «облік», а після слів «готових виробів» покласти « , » і додати кому такі слова: «основних засобів та інших необоротних матеріальних активів».

Поняття і місце логістичних витрат у витратах підприємств. Завитій О., Дідоренко Т., Кондрюк Л. вважають, що «логістичні витрати – це грошове відображення сукупності затрачених матеріально-технічних, фінансових, трудових, інформаційних ресурсів суб'єкта господарювання, які призначені для забезпечення бізнес-процесів та діяльності з переміщення матеріальних потоків у межах логістичної системи підприємства» [2, с. 67]. Загородній А. Г. і Вознюк Г. Л. зазначають: «Витрати логістичні – витрати на виконання логістичних операцій» [3, с. 99]. Задорожний З., Грицишин А. пишуть: «Логістичні витрати слід розуміти як складову витрат операційної діяльності підприємств, пов'язаних з вивченням ринку запасів, їх закупівлею, складуванням, зберіганням, відвантаженням і зовнішнім транспортуванням, у результаті чого відбулося зменшення активів або збільшення зобов'язань, що призвело до зменшення власного капіталу підприємства» [4, с. 115].

Кожне наведених вище визначень має право на існування, як самодостатнє, проте ми вважаємо, що логістичні витрати – це витрати на здійснення логістичної діяльності підприємства, які приносять йому відповідну вигоду (дохід) або, деколи, втрати (збиток).

Логістичні витрати відіграють важливу роль у діяльності будь-якого підприємства, проте питома вага цих витрат у загальних витратах різних підприємств різниться у рази. Клевець Я. В. вказує на те, що «для більшості підприємств логістичні витрати становлять від 5 до 45 % від обсягу продажу. Така частка залежить від сфери бізнесу, географічного масштабу діяльності і

співвідношення вагових та цінових характеристик ресурсів і готової продукції підприємства» [5, с. 8].

Отже, усе, насамперед, визначається тим, наскільки сильно це підприємство залежить систем закупівельної, внутрішньовиробничої, збутової, транспортної, складської й інформаційної логістики, а також систем управління запасами і замовленнями. Таким чином, чим більше робочого часу йде у підприємства на забезпечення функціонування таких систем, тим більшими будуть суми логістичних витрат та їх питома у загальних витратах підприємства.

Шипуліна В. О. зазначає, що «найбільшу долю в них займають витрати на керування запасами (20-40 %); транспортні витрати (15-35 %); витрати на адміністративно-управлінські функції (9-14 %)» [14, с. 167].

Звідси, можна зробити висновок, що працівники обліку і логісти мають тримати під особливим контролем такі логістичні витрати: витрати на управління запасами; витрати на послуги транспорту (власного та найманого); витрати на загальновиробниче й адміністративне управління.

Синтетичний і аналітичний облік логістичних витрат у системі рахунків, центри відповідальності таких витрат в підприємстві. Богач А. Г. пропонує доповнити чинний перелік «статей витрат на виробництво статтею «Логістичні витрати» та відображення інформації про логістичні витрати на окремому субрахунку до синтетичного рахунка 29 «Витрати на логістику», деталізуючи логістичні операції в оперативному режимі у підсистемі управлінського обліку» [1].

Погоджуємось з думкою Богача А. Г. про те, що для обліку логістичних витрат треба мати окремий синтетичний рахунок в управлінському обліку. Правда, щодо номера такого рахунку, його назви та місця у Плані рахунків бухгалтерського обліку, то тут, звичайно, можна подискутувати.

Фоміна О. В. і Августова О. О. пропонують логістичні витрати у сегменті прямих матеріальних витрат облікувати на окремому субрахунку 239 «Логістична діяльність» (із застосуванням рахунків аналітичного обліку третього і четвертого порядку); на рахунку 93 «Витрати на збут» – логістичні витрати, що пов'язані із процесом збуту продукції (товарів, робіт, послуг); на рахунку 92 «Адміністративні витрати» в сегменті витрат на загальне адміністрування (наприклад, відділу логістики) [13, с. 296].

Пропозиції цих авторок, загалом, аргументовані, проте вважаємо, що назву субрахунку 239 треба було б конкретизувати і назвати так: «Логістична діяльність у процесі виробництва».

Медвідь Л. Г. та Медвідь А. В., зважаючи на практичний досвід ведення управлінського обліку у ПАТ «Іскра», пропонують запровадити синтетичний рахунок (рахунок першого порядку) 86 «Логістичні

www.econa.org.ua

витрати» з виокремленням таких субрахунків (рахунків другого порядку): 861 «Логістичні витрати постачання»; 862 «Логістичні витрати процесу виробництва»; 863 «Логістичні витрати процесу збуту» [9, с. 60-61].

Кожен із наведених вище субрахунків деталізують рахунками третього і четвертого порядку, що дає змогу максимально наблизити ці рахунки до потреб управління логістичною діяльністю конкретного підприємства. До речі, рахунки четвертого порядку формуються виключно за елементами витрат. Вважаємо, що це наглядний практичний приклад ведення обліку логістичних витрат, який може бути дуже корисним для багатьох українських підприємств, де такі витрати мають значну питому вагу в загальних витратах підприємства.

Центри відповідальності логістичних витрат у підприємстві. Левкович А. В. висловлює думку, що: «Основним підґрунтям для організації планування, оперативного обліку, аналізу, контролю й прийняття управлінських рішень ... має бути виокремлення логістичних витрат за центрами відповідальності (центрами витрат), які являють собою організаційні одиниці (постачальницькі, виробничі, збутові, управлінські) або сфери логістичної діяльності (логістики закупівельної, внутрішньовиробничої, збутової, транспортної, складської, управління запасами, управління замовленнями, інформаційної)» [8, с. 153].

Автор, на нашу думку, дуже слушно висловлюється, коли значну увагу приділяє центрам відповідальності (центрам витрат), як організаційним одиницям або як сферам логістичної діяльності. Саме це є стержнем на якому має триматись планування, облік, звітність, аналіз, контроль, регулювання й ухвалення управлінських рішень щодо логістичних витрат.

Левкович А. В. пропонує також виокремити такі центри логістичних витрат для виробничих підприємств: логістичні витрати відділу постачання; логістичні витрати складів виробничих запасів (сировини, матеріалів, напівфабрикатів, запасних частин та інших товарно-матеріальних цінностей); логістичні витрати виробничих і обслуговуючих підрозділів (дільниць, цехів, майстерень); логістичні витрати складів готової продукції; логістичні витрати відділу збуту; логістичні витрати відділу транспорту (в т. ч. внутрішньовиробничого); логістичні витрати відділу маркетингу; логістичні витрати відділу логістики; логістичні витрати адміністративних структур [7, с. 58].

За нашим переконанням, теоретикам і практикам, які причетні до наукових досліджень та ведення фінансового й управлінського обліку логістичних витрат, а також податкових розрахунків доцільно взяти за зразок запропоновану

Левковичем А. В. класифікацію центрів логістичних витрат.

Мельникова К. В. зазначає: «Виявлення, аналіз і облік логістичних витрат має бути систематичним, скоординованим і загальним. Відділи логістики на підприємствах повинні займатися спрямованим обліком логістичних витрат, їх калькуляцією, аналізом структури витрат, відстежуванням динаміки, пошуком шляхів їх зниження і оптимізації» [10, с. 245].

Пропозиція Мельникової К. В., до певної міри, є слушною, правда, далеко не у всіх підприємствах є відділи логістики, тому, напевно, кожне підприємство в наказі про облікову політику має визначитись чи є у нього потреба відокремлено вести облік логістичних витрат або ні; якщо так, то хто буде вести облік таких витрат бухгалтерія підприємства чи відділ постачання (відділ збуту або центри відповідальності за здійснення логістичних витрат і т. д.).

Узагальнюючи написане вище, наведемо таку думку Рети М. В.: «Майже всі особливості реєстрації, обліку та контролю логістичних витрат є досить складними. В обліковій системі, починаючи з документування, а потім і в системі синтетичних рахунків, логістичні витрати не виокремлені, що унеможливує їх аналіз та подальше ефективне управління» [11, с. 157].

Дискусійні питання з обліку логістичних витрат. Отже, тут напрошується низка дискусійних питань: 1). Чи варто усім підприємствам вести облік логістичних витрат? 2). Який із кількісних та якісних критеріїв є вирішальним для того, щоб підприємство могло розпочати або відмовитись від ведення обліку логістичних витрат? 3). Які первинні документи, облікові реєстри необхідно застосовувати для обліку та розподілу витрат на логістичні та інші витрати? 4). Хто, коли і як має вести облік логістичних витрат? 5). Який обсяг, форми і терміни подання звітності про логістичні витрати?

Висновки та перспективи подальших розвідок

Окреслено проблеми обліку витрат у системі управління логістичною діяльністю підприємства. Встановлено суть термінів «логістична діяльність» і «управління логістичною діяльністю підприємства». Визначено суть поняття та місце логістичних витрат у витратах підприємства. Відображено стан і пропозиції щодо ведення синтетичного й аналітичного обліку логістичних витрат в системі рахунків. З'ясовано якими можуть бути центри відповідальності логістичних витрат у підприємстві. Визначено дискусійні питання з обліку логістичних витрат, зокрема: доцільності ведення обліку логістичних витрат усіма підприємствами; кількісних та якісних критеріїв визначення такої доцільності; первинних документів, облікових

www.econa.org.ua

реєстрів для обліку і розподілу витрат на логістичні й інші витрати підприємства; часового параметру, суб'єктів та методики ведення обліку логістичних витрат; обсягу, форм і термінів подання звітності про логістичні витрати.

Подальші розвідки з обліку витрат у системі управління логістичною діяльністю підприємства необхідно спрямувати на їх деталізацію за видами підприємств, галузями економіки, сферами і центрами логістичної діяльності.

Особливу увагу доцільно звернути на узгодження термінології та документування логістичної діяльності різних підприємств виробничої і невиробничої сфери; ведення синтетичного й аналітичного обліку логістичних витрат, вигод (доходів) та втрат в умовах його автоматизації; зарубіжний досвід управління логістичною діяльністю підприємств і т. д.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Богач А. Г. Управлінський облік і аналіз операцій логістичних систем у промисловому виробництві: автореф. дис. ... канд. екон. наук.; спец. 08.06.04 – бухгалтерський облік, аналіз та аудит. Тернопіль, 2006. 20 с.
2. Завитій О., Дідоренко Т., Кондрюк Л. Логістичні витрати виробничих підприємств як об'єкти обліку та контролю. *Інститут бухгалтерського обліку, контроль та аналіз в умовах глобалізації*. 2019. № 1-2. С. 49-73. URL: <http://ibo.tneu.edu.ua/index.php/ibo/article/view/403/0> DOI: <https://doi.org/10.35774/ibo2019.01.049>.
3. Загородній А. Г., Вознюк Г. Л. Фінансово-економічний словник. Львів: Львівська політехніка, 2005. 714 с.
4. Задорожний З., Грицишин А. Логістичні витрати та їх класифікація. *Вісник Тернопільського національного економічного університету*. 2017. Вип. 2. С. 109-117. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vtneu_2017_2_11.
5. Клевець Я. В. Оптимізація логістичних витрат на виробничому підприємстві. *Актуальні проблеми економіки та управління*. 2018. № 12. URL: <http://ape.fmm.kpi.ua/article/view/130940>.
6. Крикавський Є. Логістичне управління. Економічна енциклопедія: У трьох томах. Т. 2; редкол.: ... С. В. Мочерний (відп. ред.) та ін. Київ: Академія, 2001. С. 207-208.
7. Левкович А. В. Класифікація логістичних витрат виробничих підприємств для потреб обліку і контролю. *Вісник Львівської комерційної академії. Серія економічна*. 2015. Вип. 48. С. 54-61. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vlca_ekon_2015_48_11.
8. Левкович А. В. Облік і контроль логістичних витрат у системі управління логістичною діяльністю підприємства. *Вісник Львівської комерційної академії. Серія економічна*. 2015. Вип. 49. С. 146-155. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vlca_ekon_2015_49_29.
9. Медвідь Л. Г., Медвідь А. В. Організаційно-методичне забезпечення обліку логістичних витрат. *Підприємництво і торгівля*. 2016. Вип. 20. С. 53-63. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Torg_2016_20_13.
10. Мельникова К. В. Особливості обліку логістичних витрат на підприємствах. *Бізнес Інформ*. 2013. № 5. С. 242-246. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/binf_2013_5_44.
11. Рета М. В. Логістичні витрати: визначення, класифікація та облік. *Бізнес Інформ*. 2012. № 8. С. 155-158. URL: http://repository.kpi.kharkov.ua/bitstream/KhPI-Press/17083/1/Biznes_Inform_2012_8_Reta_Lohistychni.pdf.
12. Смирнова Н. В. Сутність і значення логістичної діяльності в системі менеджменту організації. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. Вип. 20, ч. 3. 2018. URL: http://www.visnyk-econom.uzhnu.uz.ua/archive/20_3_2018ua/14.
13. Фоміна О. В., Августова О. О. Облік логістичних витрат для цілей управління. *Бізнес Інформ*. 2019. № 4. С. 294-299. URL: https://www.business-inform.net/article/?year=2019&abstract=2019_4_0_294_299. DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2019-4-294-299>.
14. Шипуліна В. О. Склад і оптимізація логістичних витрат. *Вісник Хмельницького національного університету. Серія «Економічні науки»*. 2013. № 2. Т. 3. С. 167-170. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vchnu_ekon_2013_2\(3\)_37](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vchnu_ekon_2013_2(3)_37).

REFERENCES

- Bogach, A. G. (2006). *Upravlinskyi oblik i analiz operatsii lohistychnykh system u promyslovomu vyrobnytstvi* [Management accounting and analysis of logistics systems in industrial production]. Ternopil. [in Ukrainian].
- Zavitiy, O., Didorenko, T. and Kondryuk, L. (2019). Lohistychni vytraty vyrobnychkykh pidpriemstv yak obiekty obliku ta kontroliu [Logistic costs of production enterprises as objects of accounting and control]. *Institut bukhhalterskoho obliku, kontrol ta analiz v umovakh hlobalizatsii – Institute of Accounting, Control and Analysis in the context of globalization*, 1-2, 49–73. Retrieved from: <http://ibo.tneu.edu.ua/index.php/ibo/article/view/403/0> DOI: <https://doi.org/10.35774/ibo2019.01.049> [in Ukrainian].
- Zagorodniy, A. G., Voznyuk, G. L. (2005). *Finansovo-ekonomichniy slovnyk* [Financial and economic dictionary]. Lviv: Lvivska politekhnika. [in Ukrainian].
- Zadorozhny, Z., Hrytshyn, A. (2017). Lohistychni vytraty ta yikh klasyfikatsiia [Logistics costs and their classification]. *Visnyk Ternopilskoho natsionalnoho ekonomichnoho universytetu – Bulletin of Ternopil National Economic University*, 2, 109–117. Retrieved from: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vtneu_2017_2_11 [in Ukrainian].
- Klevets, J. V. (2018). Optymizatsiia lohistychnykh vytrat na vyrobnychomu pidpriemstvi [Optimization of logistics costs at the production enterprise]. *Aktualni problemy ekonomiky ta upravlinnia*, 12. Retrieved from: <http://ape.fmm.kpi.ua/article/view/130940> [in Ukrainian].
- Krykavsky, E. (2001). Lohistychni upravlinnia [Logistics management], 207–208. *Ekonomichna entsyklopediia*. Kyiv: Akademiia. [in Ukrainian].
- Levkovich, A. V. (2015). Klasyfikatsiia lohistychnykh vytrat vyrobnychkykh pidpriemstv dlia potreb obliku i kontroliu [Classification of logistics costs of production enterprises for accounting and control]. *Visnyk Lvivskoi komertsii noi akademii. Serii ekonomichna – Bulletin of the Lviv Commercial Academy. The series is economic*, 48, 54–61. Retrieved from: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vlca_ekon_2015_48_11 [in Ukrainian].
- Levkovich, A. V. (2015). Oblik i kontrol lohistychnykh vytrat u systemi upravlinnia lohistychnoi diialnistiu pidpriemstva [Accounting and control of logistics costs in the management system of logistics activities of the enterprise]. *Visnyk Lvivskoi komertsii noi akademii. Serii ekonomichna – Bulletin of the Lviv Commercial Academy. The series is economic*, 49, 146–155. Retrieved from: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vlca_ekon_2015_49_29 [in Ukrainian].
- Medvid, L. G., Medvid, A. V. (2016). Orhanizatsiino-metodychne zabezpechennia obliku lohistychnykh vytrat [Organizational and methodological support for accounting of logistics costs]. *Pidpriemnytstvo i torhivlia – Entrepreneurship and trade*, 20, 53–63. Retrieved from: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Torg_2016_20_13 [in Ukrainian].
- Melnikova, K. V. (2013). Osoblyvosti obliku lohistychnykh vytrat na pidpriemstvakh [Features of accounting for logistics costs in enterprises]. *Biznes Inform – Business Inform*, 5, 242–246. Retrieved from: http://nbuv.gov.ua/UJRN/binf_2013_5_44 [in Ukrainian].
- Reta, M. V. (2012). Lohistychni vytraty: vyznachennia, klasyfikatsiia ta oblik [Logistics costs: definition, classification and accounting]. *Biznes Inform – Business Inform*, 8, 155–158. Retrieved from: http://repository.kpi.kharkov.ua/bitstream/KhPI-Press/17083/1/Biznes_Inform_2012_8_Reta_Lohistychni [in Ukrainian].
- Smirnova, N. V. (2018). Sutnist i znachennia lohistychnoi diialnosti v systemi menedzhmentu orhanizatsii [The essence and importance of logistics in the management system of the organization]. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho natsionalnoho universytetu – Scientific Bulletin of Uzhhorod National University*, 20 (3). Retrieved from: http://www.visnyk-econom.uzhnu.uz.ua/archive/20_3_2018ua/14 [in Ukrainian].
- Fomina, O. V., Augustova, O. O. (2019). Oblik lohistychnykh vytrat dlia tsilei upravlinnia [Accounting for logistics costs for management purposes]. *Biznes Inform – Business Inform*, 4, 294–299. Retrieved from: https://www.business-inform.net/article/?year=2019&abstract=2019_4_0_294_299 DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2019-4-294-299> [in Ukrainian].
- Shipulina, V. O. (2013). Sklad i optymizatsiia lohistychnykh vytrat [Composition and optimization of logistics costs]. *Visnyk Khmelnytskoho natsionalnoho universytetu. Serii «Ekonomichni nauky» – Bulletin of Khmelnytsky National University. Economic Sciences Series*, 2 (3), 167–170. Retrieved from: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vchnu_ekon_2013_2\(3\)_37](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vchnu_ekon_2013_2(3)_37) [in Ukrainian].